

Iz južnih krajev.

Dogodba. Spisal Ivo Trošt.

lužba pomorskega kapetana gospoda Majiča ni bila lahka. Parnik z vso opravo, blagom in vsem bogastvom, moštvo na njem in vsi služabniki kakor vsi potniki so izročeni njegovi vesti in spretnosti. On je odgovoren, če ladja ponesreči ob podmorski pečini, če v megli zadene ob skalne čeri, ako zavozi na obrežno kleč; odgovoren, da ponoči ne zadene v nasproti mu plovečo ladjo, da so potniki ob nevihti in viharju mirni in zaupni; odgovoren je zanje, da se rešijo v smrtni nevarnosti vsi, za kolikor je prostora na rešilnih čolnicah; le on, samo on mora čakati na poveljniškem mostiču ali na vrhu jadrenika, da ga zalijejo morski valovi.

Ima pomorski kapetan Majič tudi veselejše trenutke v življenju kakor samo misel na nesrečo in smrt. Morje mu je znano kakor nam — žep. Zato se ne boji, da bi kam zadel. Prebil je že mnogo smrtnih nevarnosti, mnogo nesreče in videl neopisne zanimivosti mnogih obmorskih mest v vseh delih sveta. Oh, ko smo posedli jesenski čas pod domačo hruško okrog njega, ki je bival doma na počitnicah, to smo zijaje požirali njegove opise tujih dežel in mest. Naj se le skrijejo vse zemljepisne začetnice in dokončnice, vsi atlasi in stenski zemljevidi ter naposled še vse razglednice, kažoč nam prirodne krasote! To je le pusti nič v primeri s kapetanom Majičem. On je videl z lastnimi očmi Himalajo, Kordiljere in Ande, Etno, Heklo in srednjeameriške ognjenike. Gledal je bogato Indijo ter leдено Izlandijo. Boril se je z morskimi valovi ob rtiču Dobre Nade koncem južne Afrike in se umikal gorostasnim ledenim goram v Špicbergih in deželi Franca Jožefa. Sam je že stal na mestu, kjer je magnetični severni tečaj in neštetokrat je prejadral polutnik. Vsak trenutek je znal zmeriti s posebno pravico, ob katerem poldnevniku je sedaj, v kaki zemljepisni širini in obenem seveda na ravno istem instrumentu tudi, koliko je tisti čas ura.

Ali je čudo, če smo želeli videti tisti hip vsi oni čudodelni instrument? Kapetan Majič nas je povabil, naj ga obiščemo, ko bo zopet v službi v Trstu ali na Reki, pa nam ga pokaže; videli bomo tam pri njem na parniku še mnogo drugih skrivnosti, ki se nam zde tu v notranjskih hribih coprnija. No, s tem smo se potolažili, zakaj ob vročini je bilo vsekako najlepše v senci pod košato hruško, obilo obloženo z dozorevajočim sadom. Neredko je kak otrebek cepnil na radovedno glavico, tako tudi kapetanu Majiču, pa se vendar ni nihče zasmejal, kakor je med paglavci škodoželjna razvada. Gospod kapetan je pušil iz dolge pipe, gosta črna brada mu je odevala obraz, in oko mu je gledalo v pestri slovenski svet tako milo in zavzeto, kakor da opazuje veličastne niagarske slapove reke S. Lorenzo v Ameriki. Kar mu cepne na črne, le še malo osivele lase hruškov otrebek. „Čakajte“, pravi, „sem se domislil nečesa. Še eno za danes, otroci!“

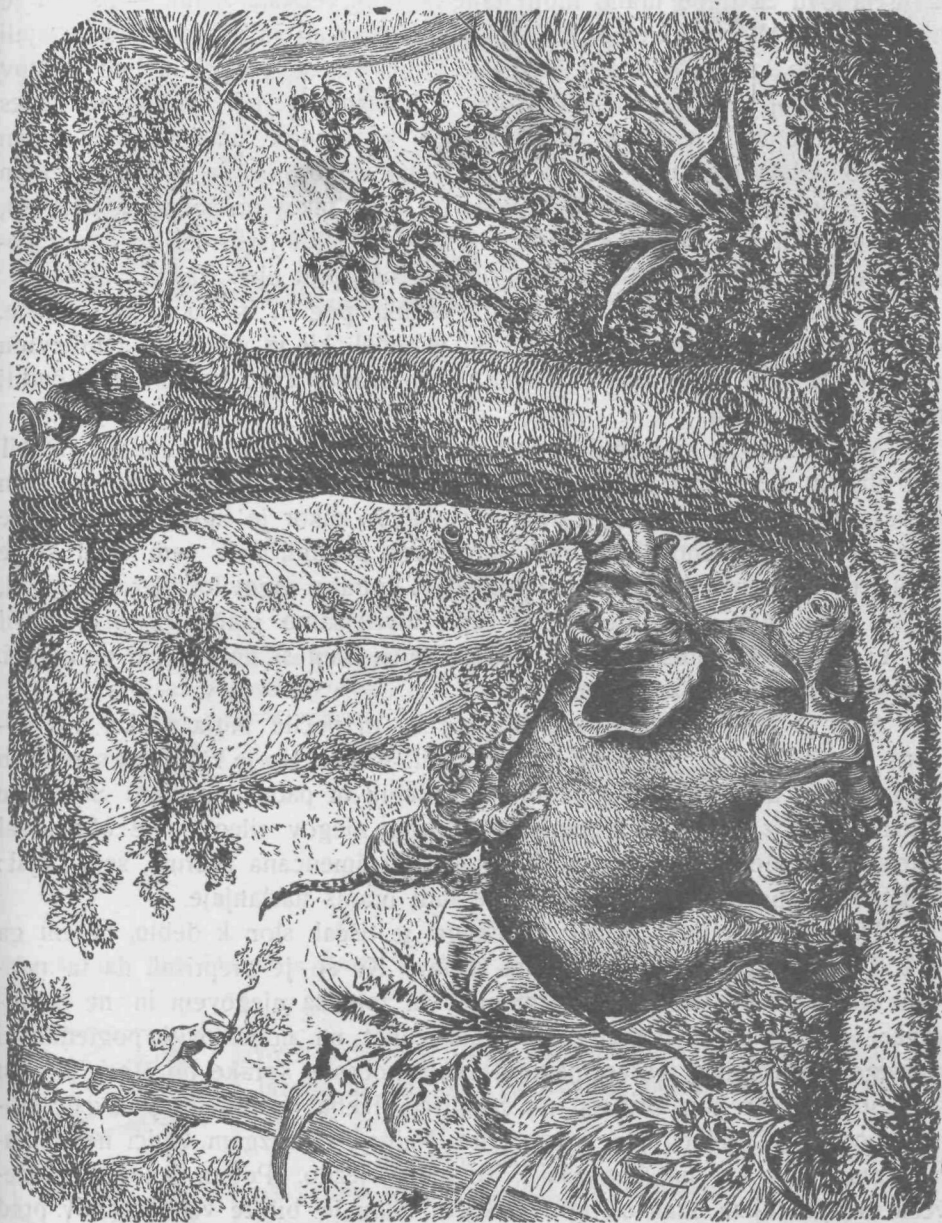
Vedeli smo, da bo nova zgodba iz njegovih potopisnih spominov. Vsi smo odpirali usta in ušesa.

„Videl sem v Indiji, kako so opice s pomarančami ometale pisanega tигра. Pa to je bilo še drugače. Naj začnem od kraja! Po več tednih vožnje po Jadranskem, Rdečem in Indijskem morju smo krenili za nekaj dni v veliko indijsko mesto Bombaj.“ — Radovedno nas je pogledal kapetan, kdo ve, kje je to mesto. Sosedov Miško se je ponudil, da gre pokazat v šolo na zemljevid, gospod Majič se mu je nasmehnil in pripovedoval: „Indija je najlepša in najbogatejša dežela na svetu. V obmorska mesta pa se iztekajo vse znamenitosti, vsi pridelki in sploh izvozno blago: poper, čaj, dišave, kava itd. Tukaj se vidi tudi vso razliko 300 milijonskega prebivalstva angleške naselbine — največje na svetu. V Bombaju vidiš človeka vseh narodov, vseh jezikov in vseh ver na zemlji. Několiko dni smo opazovali vrvenje po mestu, potem smo se razkropili v okolici po zabavah, kakor je bilo katerega veselje. Mnogo jih je lezlo po hribih, drugi so se vozili po železnici daleč v notranjost in potem pripovedovali svoje dogodke. Obiskali so celo malikovalske pagode (molilnice) ter se čudili obilnemu številu raznih malikov, ki jih časte prebivalci obeh Indij. Mene je že od nekdaj veselil lov. Zbralo se nas je nekaj enako radovednih in lovaželnih tovarišev, ki smo jo ubrali daleč, daleč v gozdove Prednje Indije. Ako bi vam hotel vsaj primeroma opisati indijski gozd, bi se trudil zaman. Povem samo toliko, da je tam vse rastlinje tako veliko v primeri s človekom, kakor če si mislite pri nas ob kresu v travi namesto človeka kobilico. Palme, platane, terebinta, akacija in kdo naj pozna vsa drevesa, pa razne agave in ostala orjaška zelišča zapirajo lovcu pot, da se le iztežka prerije — oborožen kakor janičar — na primerno čakališče.

To me gledate, ko sem rekel: kakor janičar. Zares! Janičarji so imeli v eni roki puško, v drugi sabljo, a v zobeh nož handžar. Tudi v tamošnjih gozdovih se mora lovec tako oborožiti, zakaj nevarnost preži povsod. Ali naj vam povem, kako so tam nevarne strupene kače? Ako stopiš nanjo: joj! Tedaj pomaga puška ali meč. Kaj pa, če se srečamo — tako-le nepričakovano — na primer z levom ali tigrom, leopardom ali risom? Pogum ali pa smrt. No, mi smo vzeli s seboj orožja dovolj in poguma dovolj. Globoko v gošči smo se razkropili ter posamič šli iskat lovske sreče, vendar ne toliko, da bi se na žvižg, pozivljajoč na pomoč, ne mogli združiti.

Bog in sreča junaška, si mislim, ko si z dolgim nožem prebijem pot do visoke platane. Splezam gor do prve rogovile in čakam, kaj mi je sreča naklonila za danes. Ne dolgo potem slišim neke piskajoče glasove. Aha, si mislim: opice. Prav blizu tam na drevesu zapazim dva lepa šimpanza. Obirala sta temnožolte pomaranče ter jih metala drug v drugega. Skril sem se za deblo, zakaj znano mi je bilo, da smatrajo opice človeka, ako se snidejo z njim v gozdu, tudi za opico. Lepa bo ta, si čestitam, ako te opazita, te začneta bombordirati s — pomarančami. Moj strah je bil prazen.

Skozi goščo prilomasti tedaj žival, podobna našemu prešiču, toda neprimerno večja, pepelnatosiva in odeta s kožo kakor s hrastovo skorjo. Tega sta si poslej opici izbrali za tarčo. Žival se je malo zmenila za tiste olupke, zakaj vsaka pomaranča se je raztreščila ob debeli slonovi koži,

kakor če pri nas zaženeš ob zid zrelo figo. Ker jima je menda manjkalo zrelih sadov, sta jeli opici dražiti slona tudi z nezrelimi, ki so bolj trdi. Ti so odletavali od slona kakor bob od stene. Velikan se pa ni prav nič zmenil za opičje veselje. Občudoval sem lepo žival in premišljal, kako bi

prišla meni živa ali mrtva v pesti. Kar slišim renčanje. Menil sem početkoma, da mora biti kje v bližini velik maček. Nisem se motil. Tiger, prav krasen vzorec, je najbrž prežal na svoj plen kje v bližini, pa je vanj od slona odletela nezrela pomaranča. Tedaj pa misli tiger, da ga je v njegovem poslovanju na lovu za ljubo hrano motil ta-le nerodni velikan. Smuk — pa mu je bil na hrbtu. Njegovi kremplji so grozovito praskali in zobje so se zasajali v podplatasto kožo, da je kar škripalo. Opici sta se pa pripravljali za nov naskok, a zdaj sta vzeli na muho oba. Ti presneti živali, si mislim, danes sta me oškodovali za krasen plen. Rad bi bil namreč imel oba: slona in tigra. To je bilo pa v tem slučaju popolnoma nemogoče, zakaj ako streljam tigra, mi uide slon, ako streljam slona, je tiger takoj pri meni na drevesu, kar bi pomenilo — meni in njemu smrt. Ob najboljši sreči mi lahko pobegne v goščavo. In vendar sem dobil še tisti dan oba. Kako?“ —

Gospod Majič je uprl v nas svoj mehki pogled in čakal, kdo ugane. Nihče ni mogel, niti sosedov Miško, ki je vedel, kje je v šoli na zemljevidu Bombaj. Pa smo še mi molče strmeli v kapetanovo črno brado ter se čudili njegovemu pogumu.

Morda smo se mu smilili, pa nam je sam razvozljaj zagonetko: „Dobil sem oba, in sicer prav lahko. Treba mi je bilo samo vedeti, kako se slon ob vsi neokretnosti brani zavrtnih napadalcev kakor je tiger. Bližal se je z neprijetnim bremenom na hrbtu naravnost platani, kjer sem imel svoje čakališče. Tudi svoj leni, prešičji pogled je upiral v rogovilo, kjer sem čakal, kaj se zgodi. Aha, si mislite vi, ki znate loviti samo mačke po hiši, prosil vas je: Gospod, ustrelite napadalca! Glejte, sam si ne morem pomagati. Tako vi, pravim, a jaz drugače.“

Slon je celo pokleknil k deblu, pa še ni počila moja puška, niti pomeril nisem, najsi je pokleknil in me prosil. Kaj še! Ko je klečal na sprednjih nogah, se je urno zasukal z zadnjima k deblu in padel na stran. S tem je pritisnil tigra z glavo in kremplji ob deblo, njegov rilec pa je obdeloval tigrov zadnji del, da so mu pokale kosti. Ti šmencana zverina, sem dejal: zaman ti ne pravimo slon, zakaj ti se tudi braniš naslanjaje.

Dokler se ni tiger nehal gibati, ga je tiščal slon k deblu, potem ga je z rilcem povohal, če ni dodobra mrtev. Ko se je prepričal, da ta nadležni sosed ne bo več brusil krempljev in zob na njegovem in ne na nikogar več hrbtu, si pomaga pomalem zopet na noge. Niti pogledal ni mrtvega nasprotnika, marveč nameril svoje počasne korake po stezi, ki sem si jo utrl jaz, ko sem prihajal na čakališče. Treba je bilo torej navzlic slo-novi počasnosti delati hitro in oprezno. Najprej zabrlizgam. Opici na pomarančnem deblu sta me oponašali. To me ni jezilo. Potem splezam z drevesa in ogledujem krasno tigrovo kožo. Slon je bil že več korakov pred menoj. Nasproti so mu pa že šli moji tovariši, ki so mu nastavili zanjke in ujeli živega. — Indijski kuliji so komaj spravili oba na železnico.“

„Brez strela, pa toliki plen!“

Ponosno nas je pogledal gospod Majič, in mi smo še danes ponosni na svojega junaškega rojaka.